

possint exhibere neque enim iustitia patitur, vt ille alius iura omnino indebita aliter prestare cogatur, quam sub tali conditione, & cautione. Lex autem, 1. §. interest. ff. si mulier vent. nom. certè nihil in cõtrarium docet. Neque item. l. 1. §. sed est incertu, ff. de vent. in poss. m. l. i. enim solum habetur, nisi minus malum esse, in dubio, iudere alimenta prestare ei, qui in ventre prægnantis later, cuius creduntur esse bona detronchi, quam ea illi denegare: id verò nõ tollit, quod, si illa non erant et debita, sint illi reddenda, ad quem alioquin pertinebant, & qui contendebat, non esse illi alteri debita. Vel dic, id in eo euentu fauore factus fuisse constitutum, neque esse extendendum. Atque hinc magis placet, quia id sonant ea iura, potuitq; in commune bonum statui.

Obiectio.

Quod si quis nobis obijciat. l. vlt. C. de ord. cog. vbi cum ei, qui in possessione erat sua libertatis, con- trouersia circa illa moueretur, isque, qui cõtendebat illum esse suum mancipiũ, et pisset ab eo sua bona, iuberet, eũ cõstitat ad illum, qui in possessione erat sue libertatis, ea bona pertinuisse, illi ea restituere; modo tamen, qui est in possessione sue libertatis, cautione præfret, q; si succuberit in causa libertatis & per consequens contemptum fuerit illa bona ad illum alterum pertinuisse tanquã bona sui mancipij, illa integra ei restituatur, alioquin ponatur in seque stro, quousq; causa libertatis dirimatur. Insuper precipitur, vt si aliunde is, qui contenditur esse mancipium, non habeat bona, vnde se alat, & prosequatur litem, denur ei inde competentia alimenta: neque in eo textu is precipitur vllam prestare cautionem, q; si succuberit, illa reddet. Si quis, inquam, hoc nobis obijciat, dicendum est. Propterea illum, qui in possessione est sue libertatis, nõ iuberi prestare cautionem, quoniam, quicquid in eo euentu mancipiũ illud postea acquirere, ad eundẽ dominum spectat, ac proinde impotens omnino est futurum ad eas expensas, & alimenta soluenda. Non verò si res habet in similibus alimentis, quã hominibus liberis in dieis præcepto cogere, qui exhibere.

Satisfit.

Quando aut eiuſmodi alimenta præstanda sint, in terim dum his pendet, ad eam prosequendam, & ad sustentationẽ eius, qui illam prosequitur. Quicquid quidam in contrariũ dixerint, affirmandũ est, cum Cou. nu. 7. citato, Molina vbi sup. à num. 47. & cum communi sententia, quam referunt, id iudicis arbitrio esse relinquendum ac definiendum.

DISPVTV. 617.

Vtrum in Hispanorum maioratibus iure sanguinis, an iure hereditario succedatur. Et an successor, vel etiam institutor, variare possit conditiones, modos & vocations, prima institutione maioratus appositas.

SVMMA RIVM.

- 1 Successor iure hereditario, ex pacto & prouidentia, ac iure sanguinis quid.
- 2 Succeditur in maioratibus Hispanis anteriori possessori, qui non sit ipse institutor, iure sanguinis, & non hereditario.
- 3 Successor in maioratu comparatione immediati institutoris, quando sit, nec iure sanguinis, nec hereditario, sed ex pacto & prouidentia: & quando sit iure hereditario.
- 4 Maioratus immediatus possessor, qui institutor nõ est, instituire non potest heredem in illo ad eum proxime vocatum, nisi, nulla ea institutio.

A § Maioratus possessor, qui institutor non est, mutare non potest antiquas primi institutoris conditiones, modos, ac vocations, neque alias addere de nouo.

6 Maioratus si ita institutus esset, vt exspirare deberet in ultimo, ad quem deuenit, si vinculari ea bona de nouo possit, & instituire conditiones, modos, ac vocations, que vellet.

7 Neque ex regia facultate potest successor in maioratu mutare conditiones, modos, ac vocations, à primo institutore appositas.

8 Successor in maioratu si addat noua bona, que vinculari, apponere poterit, etiam in priori maioratu onera, que a priori institutori non repugnent: non tamen tenentur successores ea seruari, nisi potiri velint eo augmento maioratus.

B 9 Maioratus interim dum reuocabilis est, potest institutor mutare conditiones, modos, & vocations, vt ei liberit. Secus postquam irrevocabilis esse effectus.

Hactenus quid esset maioratus Hispanus explicauimus, & de illius creatione, pro ductione, seu institutione, distulerimus. Nunc verò de successione in illis disputandum, atque primo loco, quod propositum est, erit examinandum.

Quod ad titulum huius disputationis attinet, is facile intelligitur ex dictis disp. 47. 1. & ex alijs sequentibus. Quando enim necesse est successorem esse heredem, nec potest, repudiata hereditate, succedere in maioratu, aut in re alia, de qua agitur, dicitur succedi in illa iure hereditario, idque, quod institutum est, vt eo modo in illo succedatur, appellatur hereditarium aut simpliciter, aut mixte, vt de emphyteuti, & feudo, hereditarius simpliciter, aut mixte. disp. 472. citata dictum est. Quando verò necesse non est successorem esse heredem, sed potest, repudiata hereditate, succedere in maioratu, aut in re alia, de qua agitur, dicitur succedi in illa ex pacto & prouidentia, & quod ita institutum est, vt in eo succedatur, dicitur non hereditarium, sed ex pacto & prouidentia, vt de emphyteuti, & feudo, ex pacto & prouidentia disputatione citata dictum est. Atque, quando hoc modo iure propinquitate, & agnationis, succeditur, dicitur succedi in tali re, non iure hereditario, sed iure sanguinis, vt disputatione citata dictum etiã est. Vnde iam satis liquet, quid titulus huius disputationis inquiramus.

Multi, quos Molina lib. 1. de prim. c. 8. num. 1. referunt, asserunt, in maioratu iure hereditario succedi, quos sequi videtur. Anto. Com. l. 40. Tau. nu. 72. in prin. tametsi quidã eorum non loquantur de maioratibus Hispaniarum, sed de iure illo primogenitorum Gallia, & quarundam aliarum nationum, de quo disp. 177. dictum est. Hanc opinionem ait Molina tetigisse. Greg. Lopez. l. 9. tit. 7. par. 2. verb. deli nage, eamque reliquit indexam. Si tamẽ ibi Gregorius rectè expãditur, satis perspicuè affirmat, succedi iure sanguinis, & non hereditario: quæstio autem, quam indeclaram relinquit, est, vtrum nihilominus pater possit ex herede filium regno, sicut & alij bonis. De qua re suo loco infra erit fermo.

Contrariã sententiam, q; scilicet succedatur iure sanguinis cõparatione antecessoris possessoris, qui non fuit ipse institutor maioratus, affirmat merito Molina vbi sup. à nu. 2. cũ Greg. Lopez. l. 4. tit. 15. p. 2. gl. 1. cũ Pinel. l. 1. C. de bo. mater. p. 3. nu. 99. vers. quod aũt à fortiori, & pleriq; alij, quos citat. Id quod ex se est satis perspicuè, & probatur. Quicquid enim successores non accipiunt maioratum ab immediato antecessore, sed à primo institutore, à quo ad illũ vocatur, sine vlla prorsus dependentia à collatione, aut vocatione, qua vocentur ab immediato possessore: neq; succedit, quia heredes immediati an-

ti antecessoris, sed quia obtinent eũ gradum collationis, vel ultimo possessori, vel primo institutori, aut alteri alteri, quem postulat ac præscribit institutio & vocatio ad eum maioratum, ex dispositione primi institutoris: ergo ita vocatus, succedere potest in maioratu, repudiata hereditate immediati possessoris, & ac proinde non succedit in illo iure hereditario, sed sanguinis. Idem probat. l. 2. tit. 15. par. 2. vbi de regno Castelle, cuius instar maioratus instituitur, dicitur doquere que el ſemorio auieren por linaje & mayorazgo en España. Addit merito Molina in fine operis, in additione ad num. 3. eiuſdem c. 8. cũ multis alijs, quos citat, esto maioratus institutor vocet ad maioratum proximiorum herede vel ultimi possessoris, aut alteri in vocationibus mentione de hereditibus successorem faciat, intelligendum id esse, de hereditibus, iure sanguinis, quales sunt, qui proximè ab intestato succedunt, non verò de hereditibus iure institutionis à possessoribus maioratus.

3 Dixi, succedi iure sanguinis cõparatione antecessoris possessoris, qui non fuit ipse institutor maioratus: quoniam de eo, qui immediatè accipit maioratum à primo institutore, distinguendum est. Aut enim maioratus instituitur ex solo tercio & quinto bonorum, vel ex eorum parte, vel extrã, aut rebus certis, ad quantum bonorum institutoris atinentibus, & aut instituitur ex tota hereditate, vel ex quota hereditatis, etiam si sit tercio, & quinta parte hereditatis, vel ex tercio & quinto bonorum, vna cum legitima; aut parte legitime talis successoris, quã vna cum tercio & quinto generetur vinculo maioratus sub conditione, vt in vocatus noluerit contententur in eo vinculo sua legitima; p̄iuratur maioratus ex tercio & quinto illo bonorum. In priori euentu, quãdo scilicet instituitur maioratus ex tercio & quinto bonorum, vel ex rebus ad illa atinentibus, dicendum est. Primo, qui ita immediatè accipit maioratum à primo institutore, non succedere in illo iure hereditario, etiam si testamentum sit iustum, sit iustum maioratus, sed integrum illi esse, repudiare hereditatẽ institutoris, & succedere nihilominus in eo maioratu. Ita habetur expressè. l. 21. Tauri, que est. l. 5. tit. 6. lib. 5. noue collect. dist. luncque est disp. 204. eo enim modo maioratus, siue vincula sint appositã, siue non, repudiare potest hereditatem, & acceptare meliorationem, vt l. citata expressè habetur. Ceterum tunc proprie non est dicendum esse successorem in iure sanguinis, sed ex pacto, & prouidentia primi institutoris. In posteriori verò euentu, eũ maioratus sit institutus, saltem ex portione hereditatis, neque ita sit institutus, vt diuidi possit, & acceptari ac obtineri pro vna parte, & repudiari ac dissolui pro alia, dicendum est, eum, qui ita illum accipit à primo institutore, succedere in illo eodem modo in iure hereditario, ita vt non possit in illo succedere, nisi heres existat in parte hereditatis, in qua est institutus, vt est perspicuum: reliquos verò successores posterius vocatos, nõ succedere in illo iure hereditario, sed iure sanguinis, vt dictum est, ac proinde posse in illo succedere, repudiata hereditate reliquorum successorum. Quod, vt vult & idem maioratus sit hereditarius cõparatione eius, in quo fuit institutus, & ex pacto & prouidentia, seu vt in illo iure sanguinis succedatur, cõparatione reliquorum, qui vltimus ad illum vocatur. Atque hæc sunt, quã multis disputat Molina vbi supra à nu. 10. Reliqua, quã hæc de re loco dici poterant, copiosè explanata sunt disp. 204. citata.

4 Cum in maioratu cõparatione anterioris possessoris, qui non fuit institutor, non succedatur iure hereditario, sed sanguinis, neque maioratus ab illo, aut ex dispositione illius, accipitur, sed ab institutore, atque ex dispositione primi institutoris, con-

statutis anterioris possessoris non potest in illo instituire heredem vltimus ad illũ vocatus, & semper institutio esse nullam. Id quod de feudo habetur. c. 1. in prin. de succel. feudi; his verbis, nulla ordinatio defuncti in feudo maneat, vel vltimus. Et ita affirmat Molina vbi supra nu. 20. & cõmuni doctõrum sententia, quam referat. Neque præbõ Antonium Gom. l. 40. Tauri. num. 80. quatenus ab hac doctrina ex parte diferepare videtur.

Ex eodem fundamento prouenit non posse vltimum maioratus possessorẽ, antiquos primi institutoris conditiones, modos, ac vocations mutare. l. cum sitis familias. ff. de test. illis verbis: Quia hereditati quidem sua miles, quam vellet substitutionem facere potest, verum tamen alienum eius tollere non potest. Neque item potest alias conditiones, modos, aut vocations de nouo apponere: cum enim nihil ab eo nouus successor accipiat, sed à primo institutore, nõ poterit nouum omniẽ imponere. l. ab eo. C. de fideicom. l. vnam ex familia. §. si de Falcidia. ff. de leg. 2. & l. si interrogator. ff. de adop. affirmatque communis doctorũ sententia, quam referunt ac sequuntur Couatru. c. si heres in calce. num. 9. & Molina. c. 8. citato, nam. 21.

Quando autem maioratus veniet ad vltimum vocatorum, ita vt nullus iam superesse de familia ex his, qui disput. §. 88. & §. 89. commemorati sunt, qui succedere possent, tunc cum ea bona futura deinceps essent libera, & tanquam de bonis liberis dici poteret vltimus possessor pro libero, vt iure instituitur de illis possit maioratum apponendo nouas conditiones, vocations, aut modos, quoniam ille non est maioratus antiquus, qui in eo vltimo possessor expirauit, sed de nouo creatus. Ita Molina vbi supra num. 24. cum Petalata. l. in O. c. ambrosio.

5 Vtrum autẽ ex regia facultate possit apponi nouæ conditiones, aut modi, aut fieri nouæ vocations, in maioratu à prædecessore aliquo inſtituto, siue talis maioratus abque regia facultate sit institutus, siue institutus sit ex regia facultate; quod Molina disput. c. 8. citato à nu. 28. Nos rem copiosè examinamus disp. 174. conclus. §. 6. & 6. & partem negatẽ definiuimus, eam esse suis delinendo principijs. non

6 Quando successor in maioratu addit, seu vinculari, bona aliqua sua propria prioris maioratus, tunc addere potest conditiones, & modos, nõ solum bonis, quã de nouo addit, vt ex se est notissimum, sed etiam prioris maioratus: modò tamen in nullo repugnent cum prioribus conditionibus, modis & vocationsibus: quippe in nullo contraveniunt potiri prioris institutioni, in nulloq; illa frustrari valeant. Obseruata tamen, nouas conditiones, & modos, non obligare successores in antiquo maioratu potentes, nõ adimplere eas conditiones, & modos, contentis solis bonis prioris maioratus. Ita Molina. c. 8. citato, num. 5. Quicquid conſulit, vt nunquam conditiones, præferunt repugnantes, prioris maioratus addant, ac veniant, vbi bona, quã addunt, diuidantur à bonis prioris maioratus in diuersos possessores; vt contra priorum intentum, sæpe euenit in aliquibus maioratibus Hispanis, quibus facta fuerunt etiam di ad conditiones.

7 Institutor verò maioratus, interim dum maioratus reuocabilis ab eo fuerit, mutare potest conditiones, modos, ac vocations, pro suo libito, & alias facere. Qui enim reuocare maioratum à se institutum potest, longè maiori ratione poterit conditiones, modos, & vocations pro libero in eo variare. Postquam verò maioratus irrevocabilis esse effectus, non potest modos, conditiones, & vocations in præiudicium vocatorum mutare: quoniam donationi iam perfecta,

Perfecta, & irrevocabili non potest gravamen in praedictum donatariorum apponi, vt disp. 164. or- fensum est, & vtrumque affirmat Molina, capit. 8. citato, nume. 37. Quando autem maioratus reuocabilis fit, aut irrevocabilis, disp. 183, & quatuor sequentibus, praefertim, 587. ad effectum, vt apponi non possit novum gravamen, est explicatum.

DISPV. 618

Num in Hispanorum maioratibus iure directo, an obliquo, succedatur.

S P M M A R I V M

- 1. Successio directa, & obliqua, quid. Et differunt inter vtramque.
- 2. Si maioratus testamento fit institutus, ita vt primus vocatus in eo censatur haeres institutus, tunc si successio directa instituitur: reliqua vero obliqua, seu fideicommissaria.
- 3. Si maioratus testamento, aut codicillo fit institutus, ita vt rationem legati, aut praegati habeat, primus ad eum vocatus, rationem sortitur legatarij, accipere illi debet ab haerede: comparatione vero vterius vocatorum in maioratu, rationem habet fideicommissi particularis.
- 4. Si maioratus contraeum, etiam reuocabili fit institutus, tamen primus vocatus quam ceteri successores, rationem habet donatariorum, sub modo comparatione institutoris.

Quod propositum est, erit deinde examinandum. Quod autem sit succedere directe, & quid obliqua, seu fideicommissaria substitutione, disput. 124. & 155. & 182. explanatum est. Illud vero inter alia est discriminis inter directam, tanquam veri haereditatis, & obliquam, seu fideicommissariam: Quod succedens directe, de iure civili adire potest haereditatem, & de iure pratorio potest petere bonorum possessionem, ipso iure ab iure alterius ministerio: succedens vero obliqua, seu tanquam fideicommissaria, succedit mediante alio, per quem, cuiusque ministerio, res fideicommissa, restitutione iue subiecta, ad ipsum deriuitur, vt locis citatis explanatum est, & cum Barto. Baldo, & alijs tradit Molina lib. 1. de primogen. c. 14. nu. 2.

Hoc ita constituto, dicendum est: Si maioratus institutus sit testamento, vel ex tota haereditate, vel ex quota illius, atque adeo titulo haereditatis, vel etiam constitutus sit titulo institutionis haereditis ex quota bonorum, aut ex certa, ita tamen, vt nullus alius sit simul institutus haeres ex reliqua haereditate, aut ex quota illius, vel si alius fuit institutus haeres, & re ipsa non extitit haeres, quia vel mortuus est ante testatorem, vel repudiavit haereditatem, vel aliqua alia ratione, tunc primus vocatus ad eum maioratum, succedit in illo directe tanquam verus illius haeres universalis, potens adire immediate maioratum, & possessionem illius capere, repraesentatque personam defuncti, eo ipso, quod maioratum, eam vel haereditate adit, transeuntque proinde ipso iure in eum actiones actiuae, & passivae, defuncti. Hac omnia constant ex dictis disp. 155. vbi, aliud agendo, copiose a nobis explanata, & comprobata sunt, ostentumque, est in institutum, esse in his omnibus haereditatem vniuersalem: atque haec eadem sunt, quae Molina vbi sup. a nu. 1. extendit ad probat; tamen non adeo, vt nos, seipsum explicet.

In his eisdem euentibus, in quibus primus vocatus ad eum maioratum, verus extitit haeres, directusque

A in illo institutori succedit, ait Molina vbi sup. a numero, vterius ad eundem maioratum ad institutorem illius vocatus, non succedere in illo institutori directe, sed indirecte, tanquam fideicommissario, substitutos vti eundem equoam fideicommissarij, comparatione primi vocati, & sequentium anteriorum vocatorum. Id vero probat haec ratio, quae ad quam conuenit responsum reddi non possit. Quoniam, cum primus succedat in eo maioratu, succederit in illo tanquam haeres directus, de iure non potuit esse haeres. I. haereditas ex die, l. ei qui solvendo. ff. de haer. insti. §. haeres instituitur, cod. tit. & l. i. tit. 3. par. 6. dictumque est disp. 156. Ratio vero est, quoniam sicut iura prohibent, quem quam dilectere ex parte testatum, & ex parte in eum, ex parte suorum rerum, nisi sit miles, cui id privilegium est concessum, vt disp. 155. dictum est: ita prohibent quem quam, quoad tempus, dilectere ex parte testatum, & ex parte in eum, nisi in milite, vt disp. 156. est ostensum. Quare si quis instituat haeres in totam vitam suam, & post eius mortem alius haeres in eadem haereditate instituat, conferat primus grauatus per mortem suam restituere haereditatem illi alteri, atque adeo solus primus censatur haeres directus, secundus vero indirectus, & fideicommissarius, vt constat. §. vlt. insti. de pupill. sub. & l. precibus, vel si vero post pubertatem. C. de impuber. Quod verum habet, non solum si secundus instituat per verba communia directa & indirecte institutionis, sed etiam si instituat per verba directa & civilia: quoniam ex iuris benigna interpretatione obliquatur, vt secundus censatur institutus, non directe, ne institutio sit nulla, sed indirecte, & fideicommissaria, vt sit valida, vt auctor glo. v. verbis civilibus, verba voluntatem ff. de vulgari, & glo. c. i. par. 2. de testament. lib. 6. quas doctores communiter sequuntur, & continentur. Ex facto, in primo responso, & l. 2. §. 2. ut lo. ff. ad Treb. Quare, cum in euentibus, de quibus loquimur, primus ad maioratum vocatus, succedat directe institutori tanquam haeres illius vniuersalis, reliqui vterius vocati, solum succedunt indirecte & fideicommissarie.

B Obiicit, qui obliqua, & fideicommissaria succedat, caput id, in quo ita succedit, principaliter quide ad primo institutore; a quo id est deriuatum; & qui ad id eum ita vocauit, ceterum mediante antecessore, de manumque antecessoris, qui id debet ipse restituere, vt disp. 186. ostensum fuit, qui vero secundo, tertio, aut vterius vocatus ad Hispanum maioratum, in eo succedit, nulla indiget restitutione antecessoris; sed contum, atque ille evitata dilectio, in minimum, & possessionem, quam naturalis, eius maioratus, ipso iure trahit in proximis vocatum, absque ulla traditione & apprehensione, etiam si hic ignoret, ad se esse delatum eum maioratum, iudicatur quae naturaliter possidet, per quemcumque tenentem eorum bonorum, non secus atque, qui domum habet locatam, dicitur eam possidere naturaliter per suum inquilinum, qui eam tenet, & habitat, vt habetur l. 45. Tauri, quae l. 8. tit. 7. lib. 5. noua collect. dictumque est in caeco disp. 3. & 12. ergo secundo, tertio, aut vterius vocatus ad maioratum, directe & immediate succedit institutori, non vero obliqua & fideicommissaria, mediante antecessore immediato.

C Ad maiorem huius argumenti dicendum est de ratione quidem indirecte ac fideicommissariae successiones esse, vt id, in quo ita succeditur, deriuatur a primo institutore ac testatore per haereditatem directam, aut alios etiam inter medios, iuxta institutoris dispositionem: in eo enim est positum, quod non directe, sed indirecte, per interpositum, vel interpositos alios haereditas; a quibus proximis & immediate

D Obiicit, qui obliqua, & fideicommissaria succedat, caput id, in quo ita succedit, principaliter quide ad primo institutore; a quo id est deriuatum; & qui ad id eum ita vocauit, ceterum mediante antecessore, de manumque antecessoris, qui id debet ipse restituere, vt disp. 186. ostensum fuit, qui vero secundo, tertio, aut vterius vocatus ad Hispanum maioratum, in eo succedit, nulla indiget restitutione antecessoris; sed contum, atque ille evitata dilectio, in minimum, & possessionem, quam naturalis, eius maioratus, ipso iure trahit in proximis vocatum, absque ulla traditione & apprehensione, etiam si hic ignoret, ad se esse delatum eum maioratum, iudicatur quae naturaliter possidet, per quemcumque tenentem eorum bonorum, non secus atque, qui domum habet locatam, dicitur eam possidere naturaliter per suum inquilinum, qui eam tenet, & habitat, vt habetur l. 45. Tauri, quae l. 8. tit. 7. lib. 5. noua collect. dictumque est in caeco disp. 3. & 12. ergo secundo, tertio, aut vterius vocatus ad maioratum, directe & immediate succedit institutori, non vero obliqua & fideicommissaria, mediante antecessore immediato.

E Satisfit. Hactenus dictum est, quando primus vocatus ad maioratum verum in illo extitit haeres institutoris: tunc enim solum locum habet quaestio, an primus solus succedat directe tanquam haeres primo institutori, & non reliqui succedant indirecte in illo tanquam fideicommissarij vniuersales.

3 Si maioratus institutus sit in testamento, sed non

haereditas deriuatur, succedat institutori ac testatori: quod vero traditio regatur verbo, fieri debet ab immediato antecessore, vt sequens comparat do minium, vt etiam possessionem, & vt ad eum transeant actiones actiuae & passivae, quamuis sit consensum fideicommissi, naturaque indirecte ac fideicommissariae successiones, id est iure sit statutum; vt regulariter ita fiat, anequam effectus illi sequatur, non tamen est id de intrinseca ratione fideicommissi, successioneque indirecte, neque a iure est statutum, vt semper traditio, re, aut verbo, fiat, vt sequatur illi effectus: saepe enim ex dispositione iuris sequitur illi effectus sine tali praeva traditione, vt in calce disp. 186. ostensum fuit. Quare, si quid argumentum probat, solum est, eiusmodi fideicommissum esse extragordinarium & irregulare, nec seruare leges omnes fideicommissi, vt disput. 177. explicatum est: non vero non esse fideicommissum late, & ad effectum, vt in eo secundo, aut vterius vocati: succedant indirecte testatori ac institutori illius. Obseruat tamen Molina, vbi sup. num. 14. quod quamuis ita secundo, aut vterius vocatus ad maioratum, absque ulla traditione, mortuo antecessore, comparat ipso iure dominium & possessionem, tamen eiusdem quam naturalis, attamen actuale possessionem, seu tenentiam earum rerum, quae in facto consistit, & non parat est momenti, vt in progressu lunas materiae patebit, comparat ab antecessore, aut ab haereditibus antecessoris, vel a quo cumque alio, penes quem sit: & pro illa obtinenda, comparat ei interdictionem ad praesens talem possessionem, seu tenentiam, vt cum Baldo, & alijs quoque citat, subiungit, & nos dicemus inferius.

S Per alia, 3. §. qui fideicommissum, nume. 27. & sequentibus. ff. de haer. insti. asseruit, in maioratibus omnibus Hispanis regia facultate institutis, secundo & vterius vocatos, succedere directe primo institutori. Quoniam, inquit, in eiusmodi facultatibus conceditur institutoribus potestas faciendi vocatos omnes ad eos maioratus haereditate directos ipsi institutori: licet autem contrarium de iure sit statutum; id tamen locum habet, quando aliud lege non est sancitum, vt constat in milite, qui ex legis privilegio potest vsq; ad certum tempus instituire aliquem, vt sibi sit haeres directus, vt disp. 156. ostensum est: eum autem princeps velut lex sit animata, qui, vt ea de re potest legem sancire, ita potest id priuatis facultate ac privilegio concedere; consequens est, vt in Hispanis maioratibus regia facultate creatis, omnes vocati ad eos maioratus, succedant directe institutori. Molina vero vbi sup. a nume. 17. licet fateatur, legis dispositione, aut principis facultate ac privilegio id posse fieri, merito tamen negat tales facultates concedi, quin porius contrarium aperte sonantes ac concedentes, vt patet singulari intuetu. Quamuis autem amplissima potestas in eis concedatur instituenti maioratus contractu, aut vltima voluntate, vt libenter, id tamen intelligitur, seruata natura contractus, aut vltima voluntatis, & seruata iuris dispositione circa illos: neque enim intendit princeps facultatem concedere ad iuris dispositionem peruerterendam, nisi quatenus verbis perspicuis & expressis id concesserit: imo vero concessiones ample iuxta iuris dispositionem sunt intelligendae, quando de intento principis dispensandi ea in parte in iure, luce clarius non confiterit.

S Hactenus dictum est, quando primus vocatus ad maioratum verum in illo extitit haeres institutoris: tunc enim solum locum habet quaestio, an primus solus succedat directe tanquam haeres primo institutori, & non reliqui succedant indirecte in illo tanquam fideicommissarij vniuersales.

3 Si maioratus institutus sit in testamento, sed non

A ex vniuersa haereditate, aut ex quota haereditatis, sed ex quota bonorum, aut ex re, vel ex rebus certis, etiam si titulo haereditis sit institutus; si tamen simul sit alius institutus haeres ex reliqua haereditate, aut ex quota haereditatis, qui mortuo testatore, vere haeres extitit, tunc in instituto illa maioratus ratione solum habet legatarij, aut praegati, comparatione primo ad eum vocati, & non haereditatis, vt disp. 155. copiose dictum est, ac proinde primus vocatus non succedit in eo maioratu tanquam haeres directe institutoris, sed tanquam legatarij, qui accipere debet ab bona de manu haereditis: reliqui vero succedunt in eo maioratu indirecte tanquam fideicommissarij particularis, tamen dominium, & possessio eiusdem, & naturalis, ipso iure sine alia apprehensione ad eos transeant, mortuo anteriori eius maioratus possessore, vt dictum est, quando maioratus habet rationem fideicommissi vniuersalis, comparatione secundo, aut vterius ad eum maioratum vocatorum. Haec eadem dicenda sunt, quando in testamento, aut codicillo, institutus est maioratus ex quota bonorum, vt extertio & quinto, & quando institutus est ex parte quoque bonorum tertij & quinti, vel ex rebus determinatis, etiam si primus ad eum maioratum vocatur per legatum, quod simul haeres extiterit in sua legitima portione in eodem testamento eidem maioratus institutori. Ratio autem est, quoniam in his omnibus euentibus, talis maioratus habet rationem legatarij, aut praegati, comparatione primo ad eum vocati, & consequenter habet rationem fideicommissi particularis comparatione ceterorum ad eum vterius vocatorum, vt ex se satis liquet. Atque haec sunt, quae intendit Molina vbi sup. nu. 8. & 9. tamen non ita exacte rem explicet.

Quando vero maioratus institueretur contractu, etiam reuocabili, cum in eo contractu haeres institui non possit, etiam reuocabilis sit, atque adeo quoad ipsius confirmationem accedat ad vltimam voluntatem, vt disp. 163. dictum est, vtique primus vocatus ad maioratum contractu institutum, non succedit directe tanquam haeres primo institutori, sed potius habet comparationem illius ratione primo donatarij sub modo; & similiter vocati vterius ad eum maioratum, non habent rationem fideicommissarij, sed vterius donatariorum similiter sub modo comparatione eiusdem primo institutoris, vt disput. 177. dictum est. Atque haec sunt, quae Molina vbi supra a nume. 6. intendit, quamuis non ita exacte explicet.

DISPV. 619

Maioratus possessor non satisfidare tenetur succedat, de rebus maioratus integre restituendis.

S P M M A R I V M

- 1. Grauatius vestituere, satisfidare tenetur fideicommissario de restituendo fideicommissi vniuersali, aut particulari.
- 2. Maioratus si testamento, aut codicillo, institutus sit, ita vt rationem fideicommissi vniuersalis, aut particularis, comparatione vterius vocati habeat, possessor illius, stando in iure communi, satisfidare tenetur vterius vocato de illo integro restituendo, si id petatur, & institutor eius satisfidationem non remiserit.
- 3. Substitutio directa ex testamento euenire tenetur anterior haereditatis possessor.

Si

4 Si maioratus institutus sit contractus, siue reuocabili, siue irrevocabili, vltimus ad eum vocatus petere non potest satisfationem ab illius possessore, nisi superueniat noua causa suspitionis, dilapidationis, aut deteriorationis illius culpa possessoris.

5 Maioratus institutor remittere potest, ne possessor satisfidare teneatur, atque tunc, etiam in euentu dilapidationis ac deteriorationis non tenetur satisfidare, nisi deterioratio esset dolosa, aut suspicio esset dolosa esse.

6 Licet maioratus institutor satisfidationem remiserit, imminente tamen dilapidatione, aut deterioratione, culpa possessoris, aut illa iam capta, implorare vltimus vocatus potest officium iudicis, qui, si opus fuerit, procedere poterit usque ad sequestrum.

7 Maioratus possessor, aut alius qui de re restituenda satisfidare teneatur, fideiusoriam cautionem idoneam dare tenetur. Si autem non detur, poterit successor petere, et ipse in possessionem eorum bonorum mittatur, quousque detur. Si semel aliquam acceptet, non potest petere aliam, nisi fideiusores fuerint, aut facti sint non soluendo. Et qualis sufficiens iudicetur in regno restituendo, aut in alio potentissimo maioratus. Solum proxime vocatus potest illam petere, si mul- ti contendant, esse proxime vocatus, unicusque est in eadem prestanda. Et quid ea cautio continere debeat.

8 Maioratus possessor si fit de liberis primi gradus institutoris, & proxime vltimus vocatus sit de descendenti eiusdem institutoris, non tenetur satisfidare, nisi institutor contrarium precepisset, cogi tamen potest ad facere bonorum maioratus descriptionem. Idem in fideicommissis.

9 Maioratus possessor in hoc regno non consuevit prestare eam cautionem.

Disputatio hac coniuncta, & quasi appendicem dixit precedenti. Dicemus verò, quid de rigore iuris fit dicendum. Et quando locum satisfidationis hic non habeat. Et quae hac parte fit consuetudo huius regni. In quibus hinc grauat hereditatem, aut partem illius re finere, tenetur satisfidare de illa restituenda fideicommissario adueniente tempore a testatore prescripto vltimam restituat, si fideicommissarius eam satisfidationem ab herede petat: eodè modo anterior fideicommissarius, ad quem hereditas deuenit, tenetur satisfidare sequenti fideicommissario, si eam satisfidationem ab eo petat, idemque est in fideicommissis particularibus. I. cum Artemidoram, C. vt in posses. leg. l. peto. §. fratres, & l. vnum ex familia. §. quod si talia, in fine. ff. de leg. 2. l. vlt. C. de legat. l. 1. & sequentibus, ff. vt legatorum seu fideicommissorum nomine caueatur, & affirmat communis doctorum sententia, quam Molina lib. 1. de primogen. l. 1. nu. 7. & Anton. Gom. l. 40. Tauri nu. 7. refert.

2. Hinc oritur questio, vtrum similiter possessor maioratus, siue primus vocatus ad eam sit, siue vltimus, tenetur satisfidare vltimus vocato, de rebus maioratus restituendis. Ad quam respondendum est, si maioratus testamentum, aut codicillo, sit institutus, ita vt rationem hereditatis, aut legati, habeat comparatione primi ad eum vocati, & consequenter ita vt rationem fideicommissi vniuersalis, aut particularis comparatione vltimus vocatorum habeat, teneri possessorem satisfidare, si id petat sequens ad eum vocatus, idque esto nulla suspicio, aut periculum, superueniat dilapidationis, ac detrimenti eorum bonorum. Excipitur, nisi institutor eam satisfidationem remiserit. Prior tamen partem sufficienter atque euidenter probant iura citata. Cum enim possessor fideicommissi, tã vniuersalis, quam particularis, satisfidare eo modo tenetur fideicommissario immediato, id exigenti, qui in eis bonis succedere debet, vt statuunt iura citata: ma-

A ioratusque, de quo loquimur, rationem habet a se ideo committi vniuersalis, aut particularis, comparatione vltimus ad eum vocati immediatè, vt disputatione procedente ostensum est; neque contrarium consueatur sanciri in maioratibus, vtque possessor maioratus satisfidare eo modo tenebitur vltimus vocato immediatè, qui Peralta nititur. Duo quippe calus in ea lege continentur. Primus, quando vnus est institutus hares sub conditione, & alius est ei datus substitutus in euentu, quod conditio deficiat: quòd sanè esse nequit, nisi ex testamento. Atq; in hoc euentu perspicue ea lex disponit, teneri heredem sub ea conditione institutum, hereditatemque occupantem, cauere substituto de illa restituenda, si conditio deficiat: quod communis doctorum sententia, quâ Molina vbi supra num. 6. refert, intelligit, itam a principio, esto nulla causa suspitionis superueniat: quòd substitutus est datus, siue directus, siue fideicommissarius, semper eodem modo est illi cauendum, vt iuxta eam legem, communis doctorum sententia affirmat. Secundus, casus ponitur in fine eiusdem legis, quòd scilicet cautionis petitio dependet ex contractu, seu ex alia causa, quâ non fit substitutionis ex testamento, aut codicillo. Et tunc ait Iuriconsultus, cauendum esse ex causa superuenientis suspitionis, & non alias, iuxta ea, quae subiungemus.

Dixi in posteriori parte assertionis, qua ad questionem respondemus: Excipitur, nisi institutor eam satisfidationem remiserit. Quoniam, quando testator satisfidationem remittit, non tenetur possessor rei fideicommissi subiectæ satisfidare proximo fideicommissario de ea integre restituenda, vt habetur l. 2. l. Artemidoram, & l. penult. C. vt pos. leg. l. pactum. ff. de pact. authent. contra. §. 1. C. ad Trebell. l. auiam, §. vlt. ff. de condi. & demonstr. De eiusmodi verò remissione itam futurus dicetur.

Molina cap. 1. §. citato num. 8. ait, si maioratus institutus sit contractus reuocabili, iuxta ea quae dispu. 53. dicta sunt, tunc, quoad satisfidationem, esse idem dicendum, quod de maioratu, testamento, aut codicillo, instituto, est dictum. Ducitur, quoniam, vt dispu. 53. dictum est, habet vni vltimæ voluntatis, quoad reuocabilitatem, & stabilitatem. Ego autem contrarium longe probabilius existimo, dicendum videlicet esse, quod de maioratibus institutis contractibus irrevocabilibus mox subiungemus. Ratio autem est, quoniam eiusmodi disposito simpliciter nõ est vltima voluntas, sed simpliciter est contractus, participans aliquod de vltima voluntate: neque maioratus ita institutus, est hereditas, aut legatum, comparatione primo ad eum vocati, neque fideicommissi vniuersalis, aut particularis, comparatione vocatorum vltimus ad eum; sed est donatio sub modo comparatione vltimus ad eum vocatorum, vt dispu. 577. & disputatione precedente, cum eodem autore dictum est: quæ autem de illo cautionis modo in iure conuenitur disposita, manifestè tunc lancita de legatis, & fideicommissis, tam vniuersalibus, quam particularibus, quæcunque vltima voluntate sint relicta, siue ea sit testamentum, siue codicillus, idque fauore vltimæ voluntatis: atque hoc solum est, quod Rofredus, & alij à Molina ibidè relati affirmant: quare, cum institutio maioratus contractus reuocabili, simpliciter sit contractus, & non vltima voluntas; maioratusque institutus, sit donatum sub modo, & non hereditas, legatum, aut fideicommissum, consequens profecto est, vt quoad cautionem, non sequatur regulam prescriptam in iure circa vltimas voluntates, & hereditates, aut legata, diuandam ad multos ordine quoad; sed sequatur regulam contractuum, ac donatorum sub modo multis ordine quodam.

Quando maioratus institutus est contractus irrevocabili (idem nostra sententia est dicendum, iuxta

3. Secundò, quoniam falsum est, substituto directo ex testamento, non teneri heredem, anteriorem ve possessorem hereditatis, satisfidare de integra hereditate restituenda, etiam si noua causa suspitionis nõ adueniat. Contrarium enim habetur ea ipsa lege, inter omnes, cui Peralta nititur. Duo quippe calus in ea lege continentur. Primus, quando vnus est institutus hares sub conditione, & alius est ei datus substitutus in euentu, quod conditio deficiat: quòd sanè esse nequit, nisi ex testamento. Atq; in hoc euentu perspicue ea lex disponit, teneri heredem sub ea conditione institutum, hereditatemque occupantem, cauere substituto de illa restituenda, si conditio deficiat: quod communis doctorum sententia, quâ Molina vbi supra num. 6. refert, intelligit, itam a principio, esto nulla causa suspitionis superueniat: quòd substitutus est datus, siue directus, siue fideicommissarius, semper eodem modo est illi cauendum, vt iuxta eam legem, communis doctorum sententia affirmat. Secundus, casus ponitur in fine eiusdem legis, quòd scilicet cautionis petitio dependet ex contractu, seu ex alia causa, quâ non fit substitutionis ex testamento, aut codicillo. Et tunc ait Iuriconsultus, cauendum esse ex causa superuenientis suspitionis, & non alias, iuxta ea, quae subiungemus.

Molina cap. 1. §. citato num. 8. ait, si maioratus institutus sit contractus reuocabili, iuxta ea quae dispu. 53. dicta sunt, tunc, quoad satisfidationem, esse idem dicendum, quod de maioratu, testamento, aut codicillo, instituto, est dictum. Ducitur, quoniam, vt dispu. 53. dictum est, habet vni vltimæ voluntatis, quoad reuocabilitatem, & stabilitatem. Ego autem contrarium longe probabilius existimo, dicendum videlicet esse, quod de maioratibus institutis contractibus irrevocabilibus mox subiungemus. Ratio autem est, quoniam eiusmodi disposito simpliciter nõ est vltima voluntas, sed simpliciter est contractus, participans aliquod de vltima voluntate: neque maioratus ita institutus, est hereditas, aut legatum, comparatione primo ad eum vocati, neque fideicommissi vniuersalis, aut particularis, comparatione vocatorum vltimus ad eum; sed est donatio sub modo comparatione vltimus ad eum vocatorum, vt dispu. 577. & disputatione precedente, cum eodem autore dictum est: quæ autem de illo cautionis modo in iure conuenitur disposita, manifestè tunc lancita de legatis, & fideicommissis, tam vniuersalibus, quam particularibus, quæcunque vltima voluntate sint relicta, siue ea sit testamentum, siue codicillus, idque fauore vltimæ voluntatis: atque hoc solum est, quod Rofredus, & alij à Molina ibidè relati affirmant: quare, cum institutio maioratus contractus reuocabili, simpliciter sit contractus, & non vltima voluntas; maioratusque institutus, sit donatum sub modo, & non hereditas, legatum, aut fideicommissum, consequens profecto est, vt quoad cautionem, non sequatur regulam prescriptam in iure circa vltimas voluntates, & hereditates, aut legata, diuandam ad multos ordine quoad; sed sequatur regulam contractuum, ac donatorum sub modo multis ordine quodam.

Quando maioratus institutus est contractus irrevocabili (idem nostra sententia est dicendum, iuxta

A proximè dicta, quòd institutus est contractus reuocabili, tunc vltimus ad illum vocatus, petere non potest satisfidationem a possessore, nisi superueniente noua causa suspitionis dilapidationis, aut deteriorationis illius ex parte possessoris. Ita habetur l. in omnibus ff. de iudicis, & l. inter omnes, in fine ff. qui satisfidare cogantur, & affirmat communis Doctorum sententia, quam referunt ac sequuntur Anton. Gomf. l. 40. Tauri num. 7. & Molina vbi supra in calce, nume. 8.

Sicut autem in legatis, hereditatibus, & fideicommissis, tam vniuersalibus, quam particularibus, remitti à testatore potest cautio, idque etiam postea ex interuallo pacto aliquo, aut contractu, vt constat ex iuribus ea de re supra citatis, praferunt ex l. pactum. ff. de pactis: ita etiam remitti potest ab institutore hæc cautio, quæ locum habet in dispositionibus ex contractu, vt ex eisdem iuribus constat praferunt ex l. pactum citata.

Quando maioratus, vel quatuor alia res, venit restituenda, siue ex vltima voluntate, siue ex contractu, & qui id ita disposuit, remittit anteriori possessori cautionem successoris, tunc, esto possessor ille dilapidet ea bona, nõ tenetur prestare cautionem ad petitionem successoris, sed alijs remedijs erit subueniendum successoris. Ita habetur expressè l. vlt. ff. vt legat. seu fideicommissi. nom. caue. & affirmant Barr. & communis Doctorum sententia, quam Molina, e. 14. citato num. 9. refert ac sequitur. Excipitur, nisi possessor dolo dilapidet ea bona: nam dolo aliquid fieri in præiudicium tertij, non est ferendum; effect enim contra bonos mores: neque est credendum, eum, qui cautionem remittit, intellexisse etiam in eo casu in dispositionibus quippe generalibus, non censetur id comprehenditur, de quo, si disponens in particulari interrogaretur, id vitæ exceperet. Imò verò, vt idem Molina ibidem numer. 29. & 30. subiungit, ac rectè probat, testator remittere non potest, vt, existente suspicione ex vrgentibus iudicij dolosa dilapidationis, possessor non caueat de dilapidatione dolosa.

Iuxta dispositionem legis vltimæ citatæ, merito Molina vbi supra num. 16. reprehendit Peraltam §. qui fideicommissam citato numer. 30. dum asseruit, possessorem maioratus, non posse remittere satisfidationem in casu dilapidationis: nisi enim Peralta intelligat, in casu dilapidationis dolo factæ, vitæ loquitur contra leg. vit. citatam, quæ statuit, remissa cautione ab institutore, censeri remissam, etiam in euentu dilapidationis: esto institutor euentum dilapidationis non expresserit, nedum si eum expresserit.

Quando remissa esset cautio, & eaque de causa successores, qui dilapidationem imminente timent, non possent eam petere, posset nihilominus implorare officium iudicis, antequam dilapidatio incipiat, aut si incipit, ne vltimus progrediat, vt iudex ex suo officio illum impediatur, argumento, l. 3. C. qui bon. ced. posses. & l. vltim. ff. quod met. causi. & affirmat Barr. & communis doctorum sententia, quam Molina vbi supra nu. 1. refert ac sequitur. Ait verò glof. l. vlt. ff. vt legat. seu fideicommissi. nom. caueat. posse iudicem procedere vsque ad sequestrum. Vtrum autem maioratus possessor ob dilapidationem possit petiri maioratus, infra suo loco examinabitur.

Cautio autem, quam is, qui rem subiectam restitutioni possidet, in euentibus explicatis prestare tenetur, si a successore exigatur, est fideiusoria, ita si quò, §. vltim. ff. vt in posses. legat. l. 1. ff. vt legat. seu fideicommissi. nom. caueatur, iuncta l. prætoria stipulationes, ff. de prætorij stipulationibus. Et prædicta est, etiam pro rebus immobilibus, l. 1. in prin. iuncta glof. a. ibi, verb. stipulationis, ff. vt legat. seu fideicommissi.

mis. nomine caueat. I. s. cui, §. bonorum autem appellatione. ff. vt in pofseff. legat. Atque eam satisfationem dare tenetur, etiam is, qui diues est; & idoneus ad soluendum, habens multa bona immobilia. l. i. in prin. ff. vt legat. seu fideicommissario. caueat. cum tamen in alijs euentibus, is, qui notorie est diues, & idoneus ad soluendum, satisfidare non cogatur, vt eum Iafone Molina vbi sup. num. 17. affirmat. Quod si is, qui satisfidare tenetur de re integre restituenda, non velit satisfidare, tunc fideiussor petere poterit, vt mittat ipse in possessionem eorum bonorum donec ille alius satisfidat. l. i. §. sequentibus. ff. & C. vt in pofseff. legat. Atque haec omnia affirmat Molina vbi supra num. 14. Qui autem semel satisfidat, cogi non potest iterum satisfidare, etiam si alius caueatur, satisfidatione preteritam non fuisse idoneam ipse autem sibi impu- ter, quod antea illam acceptauit, neque obiecerit, idoneam non esse. l. i. §. 3. vltim. ff. vt in pofseff. legat. & affirmat Molina vbi supra. n. 11. Excipitur, nisi fideiussores dati auferantur, aut facti essent non soluendo ex pofseff. bonorum suorum amissionem: tunc enim denno cautio erit adhibenda, l. planè. ff. vt in pofseff. legat. & alijs iuribus, quae Molina ibidem citat.

Esse autem debet praedicta cautio idonea. I. quoribus, ff. qui satisfidat. cogat. Quando autem ex magna aestimatione maioratus, vt si esset regnum, ingens datus, aut marchionatus, vel alius opulentissimus maioratus, pro quo sufficienter fideiussores adhiberi non possent, tunc ea cautio erit praestanda, quae iuxta rei qualitatem praestari possit, argumento, l. de creatione C. de episcopo. adient. illis verbis; si autem non talis eius census inueniatur, tunc & fidei iussio, in quantum possibile est, ab eo exproletur. Ad quem textum Albericus ait, ita consultum fuisse in fauore Reginae Fraciae, quae fuit tunc filij sui primogeniti. Concinat, l. vlt. §. fin. autem non talis, C. de cur. iurisd. Vbi eadè verba habentur cum illis, quae ex l. de creatione. relata sunt, & affirmant multos quos Molina, vbi supra, num. 19. refert ac sequitur.

Eam verò satisfidationem petere à maioratus possessore is solus potest, qui proximè est ei successurus: vt enim habetur l. Paulus, ff. de praetorij stipulat. ca. lumniosè petere satisfidationem videtur is, què alius antecedit. Vtrum autem, si proximus successor absens, aut impediens sit, vel sit negligens, possit ea petere, qui vterius proximè vocatur, alibi dicitur. Quod si multi praetendant, vnusquisque eorum se esse proximorem successorem, tunc in singulis est satisfidandum: quoniam possessor maioratus in eo non grauatur; quandoquidem eodem fideiussore potest singulis, & omnibus, caueat, futurumque sit, vt vni tantum eorum reneatur. Ita habetur, l. si duo, ff. vt legator. nom. caueat. Atque haec omnia affirmat Molina vbi supra numero 20.

Forma autem satisfidationis praestanda, haec erit. Quod fideiussores se astringant, maioratus possessorem, adueniente die restituendi rem, aut res, maioratus subiectas, integre eas restitutum, dolumque malum in maioratus restitutionem absturum, ita vt neque in rebus maioratus seruitus aliqua imponetur neque aliquid aliud dolo fieri, ex quo deteriores reddantur, l. i. ff. vt legat. nomi. caueat. & l. vltim. in fine, C. de legat. & affirmat communis doctorum sententia, quam Molinavbi supra, num. 24. refert ac sequitur. Non tamen tenetur maioratus possessor cautionem praestare de rebus maioratus arbitrio boni viri fruen- dis: haec quippe cautio ab usufructuario praestatur, vt habetur, l. i. ff. usufructuario quemadmod. caueat. & quid ea cautio continet disput. 7. dictum est non verò praestatur à possessore maioratus, qui interim dum legitimus possessor illius est, verè est dominus rerum maioratus, vt disp. 3. & alias saepe dictum à no-

bis est: dñs enim rei, etiam illa restitutioni sit subiecta, non hanc posteriorum cautionem praestat, sed solum illam priorem, quae longè pauciora continet, vt cum Azone affirmat Molina vbi supra, num. 25. Quamuis autè testator remittere possit fideicommissario, ac maioratus possessori, priorem illam cautionem, vt supra ostensum est, non tamen potest remittere posteriori cautionem usufructuario, vt disp. 7. dictum est, & habetur l. seire debetis, C. vt in pofseff. legat. l. si pecunia, ff. eod. tit. & l. 1. C. de viuruct. atque affirmant Bar. & communis doctorum sententia, quam Molina vbi supra, num. 27. refert ac sequitur. Qui meritò cum Aries Pinello, l. 1. C. de bon. mater. part. 2. nu. 67. & alijs, rejicit sententiam Baldi, & quorundam aliorum, qui dixerunt, quamuis testator remittere non possit usufructuario eam cautionem, posse nihilominus ei concedere, vt adhibere possit fideiussorem pauperem, minimeque idoneum. Iura quippe statutus, usufructuario debere ea in parte caueat vtiliter ac idoneè §. constituitur. in ff. de usufruct. obligatio autem inopis, nulla censetur, pariaque sunt non fideiubere, & fideiubere minime idoneè, §. quoties, ff. qui satisfidare cog.

Quando fideicommissarius, aut possessor maioratus, esset de liberis primi gradus institutoris maioratus, hoc est (vt disp. 1. 87. §. que haecenus, est explicatum) de liberis institutoris, quibus legitima portio in bonis institutoris debetur, & immediatus vterius successor, etset etiam de numero descendendum ex primo institutore, tunc talis fideicommissarius, aut possessor maioratus, satisfidare non tenetur successori immediato, nisi institutor satisfidare praecipisset. Ita habetur, l. iubemus, §. in supra dictis, & §. Illud etià, iuncto principio eiusdem legis, C. ad Trebell. & affirmat glof. vltim. §. illud etià citato, glof. vltim. l. c. Artemidoram, C. vt in pofseff. legat. & communis doctorum sententia, quam Molina vbi supra, num. 31. refert ac sequitur. Quia verò, post primum vocatum ad maioratum, raro possessor maioratus esse solet de liberis primi gradus institutoris, raro etiam locum habet haec exceptio in maioratus Hispanijs, vt Molina ibidem subiungit. Addit verò Molina num. 32. in hoc euentu, in quo fideicommissarius, aut possessor maioratus, non tenetur satisfidare proximo vteriori successori, posse nihilominus eum proximum successorem cogere possessorem maioratus, vt descriptione authenticam efficiat bonorum maioratus, vt tempore restitutionis consistat, quae bona sint, quae descriptionem ait, distinctum quid esse ab inventario. Ea autem de re copiosè nos diximus disp. 219. ideoque ad eum locum lectorem remittimus.

Obseruat Molina vbi supra, num. 35. quomodo, quae de cautione à possessore maioratus praestanda immediato successori tota hac disputatione dicta sunt, in se sint verissima, atque ex principijs iuris euidenter deducta, nihilominus se nunquam vidisse, aut audisse, talem cautionem, extra dilapidationis bonorum maioratus suspicionem, praestitam, aut petitam, vnquam fuisse. Arbitratur verò ex ignorantia, quod praestari deberet, nò fuisse petitam, simulque ad id adductasse, non multum vtilitatis in ea exigenda interuenire: praestatum cum bona maioratus esse solet immobilia, quorum dominium & possessio civilis ac naturalis transit ipso iure, defuncto possessore maioratus, ad vterius ad illum vocatum, etiam si aliqua ex illis deuenissent ad tertium aliquem possessorem. Et quod ad obtinendam actuale possessionem, seu tionem eorum bonorum, multa summaria remedia atque executiua legis regijs introducenda sunt, de quibus infra erit sermo. Existente autem ea consuetudine, vt nec petatur, nec concedatur, fortasse, esto hodie petatur, deneganda est.

Infamis num in maioratu succedere possit. Et num maioratus sit dignitas.

S P M M A R I P M.

- 1. Dignitas & personatus, vtrunque presè vt num ab altero distinguitur, quid vtrunque sit.
- 2. Dignitas & personatus lae, quid. In materia favorabili late sumuntur. Modofas sumuntur strictè.
- 3. Maioratus Hispanus, nisi titulum Comitatus, &c. aut iurisdictionem habeat, dignitas non est, nisi late secundum quid, ac improprie.
- 4. Successione in maioratu qui dignitas non est, non priuat ea infamia, quae nec intestabilem efficit, nec priuat à successione in bonis liberis. Quando autem eo modo infamis priuaretur insuper in delictis parnam suis omnibus bonis, priuaretur etiam eo maioratu.
- 5. Infamis eodem genere infamia non priuatur successione in maioratu, cui annexum est, vt sit dignitas ratione tituli, aut iurisdictionis: quoniam, qui capax est bonorum, quibus annexa est dignitas, est capax annexae dignitatis, glo in capax esset dignitatis, directè, & quoniam non annexè ad aliquid aliud acquireret.
- 6. Beneficium curam habens animarum quado est probatum haberi cum alio beneficio, id non intelligitur, si annexè habeatur ad aliud beneficium non incompatible.
- 7. Quorum dignitatum sit incapax infamis, & inter eas est, si à republica sit instituta dignitas, habens annexos redditus, ut ipsi accessores sint redditus, et non è contrario.
- 8. Spiritus capax est maioratus annexam habentis dignitatem.
- 9. Regno ob qua delicta priuari quis possit, & quando, esto habeat idoneum successorem, concedi regnum alteri possit.
- 10. Feudo priuatur feudatarius, si non leuem contrahat infamiam.

EXaminandum deinde est, qui in maioratu succedere possint. Atque vt melius intelligatur, num in maioratu succedere possit infamis, explicandum prius est, vtrum maioratus dignitas sit.

Consentaneè ad Panorm. c. de multa, de praeben. num. 21. Staphileus de liter. grat. de modo & forma interpretandi, & c. pag. 100. in paruis, ac Syluestri verb. dignitas, & ad alios, quos citans, dignitas duobus modis vtratur. Vno, presè, vt distinguitur à personatu, & à quoctaque alio officio praeminentiam aliquam habente, vt est curatus, syndicus, & sunt alijs. Dignitas ita sumpta, consentaneè ad l. honor. ff. de honorib. & manet, est praeminentia cum administratione, iurisdictione. Quod intelligo, de ordinaria. Vicarij enim pedanei dignitates non sunt: fecus verò de vicario generali, qui iurisdictionem habet ordinariam, vnunquè tribunal efficit cum Episcopo, aut cum quouis alio iudice, cuius est Vicarij generalis, vt tracta. 1. dicitur: qua de causa, vt Staphileus vbi supra, num. 12. cum alijs, quos citat, rectè ait dignitas est. Tamen, cum tanquam pars dignitatis Episcopij, vnicum cum illo officijs dignitatem, censetur, id non impedit, quò minus aliam dignitatem Ecclesiasticam possit simul obtinere, vt Panorm. vbi supra asserit. Sc Guardiani, Abbates, Priores, Rectores, & alijs superiores religionum, iurisdictionem ordinariam in suos religiosos habentes, prelati ac dignitates sunt, vt Panorm. vbi supra affirmat, &

constat ex cap. in damnationibus §. verum, de elec. lib. 6. Eodem modo Rectores, seu priores, Ecclesiarum collegialium, quia iurisdictionem in reliquis eiusdem Ecclesiae ministris habent, dignitates sunt. Idem affirmant Panorm. ibidem, Staphileus vbi supra, num. 3. & alijs, de Archidiacono, quia ex suo munere, primaque institutione in Ecclesia, iurisdictionem aliquam habet, eamque alicubi retinet, ex suoque nomine dignitatem sonat, atque ex consuetudine inter dignitates computatur, esto multis in locis nullà hodie iurisdictionem habeat. Personatus autè presè, vt ibidem Panorm. ait, est quaedam praeminentia in Ecclesia sine iurisdictione, vt quia habet statum honorificum in choro pra alijs, aut aliud simile. Latè verò funduntur in iure dignitas, & personatus, vt comprehendunt vtrunque, qui extenduntur etiam ad alia officia: vt curatus inter dum appellatur personatus. Haec verò euenisse ait Panorm. ex varia loquendi consuetudine in diuersis regionibus. Ait verò Staphileus vbi supra, num. 5. quomodo in materia largae, & favorabili, nomine dignitatis comprehendatur personatus; in materia tamen stricta, nomine vnus horum alterum non comprehendit.

Explicato quid sit dignitas, quod attinet ad qualificationem, num maioratus dignitas sit. Couart. l. var. resol. c. 1. §. num. 14. in cales, §. penult. & §. vltim. ait, maioratum Hispanum velat dignitatem quandam constituit, vt qui eum obtinet, caput sit familiae, eiusque honores praecipuos habeat: esseque dignitatem confirmat autoritate Archidiaconi, & quorundam aliorum, quos citat. In eadem sententia est Anto. Gonn. l. 46. Tauri nu. 1. & sunt plerique alij, quos Molina lib. 1. de primog. c. 13. num. 1. refert. Meritò tamen Molina ibidem num. 4. cum Cino, & Carolo Molinano affirmat, maioratum Hispanum in eo praesè, quòd maioratus Hispanus est, non esse publicam, propriamve, ac prelam dignitatem. Ex accidenti verò vt sit Regnum, Ducatus, Marchionatus, vel Comitatus, aut si sine titulo habeat oppida, aut castra subditos ac iurisdictionem habentia, erit dignitas presè ac proprie, iuxta eas, quae de dignitate presè ac proprie dicta sunt. Vtrumque satis ex se, & ex explanatione dignitatis presè ac proprie liquet. Ex primum probat Molina, quoniam quibus priuatus, habens bona in suum tertium, & quintum, etiam si abfectus sit, potest ex illis, abque vlla regia facultate, instituere maioratum: quòd si descendentes, & ascendentes, careat, potest similiter eum instituere ex omnibus suis bonis, vt ex dictis in praecedentibus constat: dignitas autem nò ab alio, quàm à principè, aut ad id à principe facultatem habente, institui potest: sicut iurisdictione à principe, supremam a potestate, vt derinari debet. Quin neque prerogatiua primogenitorum, de qua disput. 377. dictum est, & quae hodie locum habet in Gallia, dignitas proprie appellari potest, vt ex explanatione dignitatis proprie est manifestum: alioquin primogeniti omnes in dignitate eis in regionibus dicendi essent constituti, quod nemo concederet. Illa quippe prerogatiua, vt cum Cino Molina, vbi supra rectè ait, familiaris ac domestica est, non verò publica: eaque ratione, cum Carolo Molinano subiungit, non proprie, sed largè duntaxat, & improprè sumpto vocabulo, appellari potest dignitas: quo modo eam simpliciter doctores contraria sententia est censendum, atque exponendum.

His ita constitutis, vt ad praecipuum quaestionem Quaesito. deueniamus, suaderi potest, infamem, siue iuris, siue facti infamiam, succedere non posse in maioratu praestatum quando maioratus est dignitas, annexamve habet dignitatem.

Primo, quoniam notari infamia iuris, aut facti, Argumentum non ascendit ad dignitates, l. 2. C. dignitat. lib. 12. primum, & l. 1.

& l. i. C. de infamib. lib. 10. glosa l. 2. §. miles, v. verb. sacramento, ff. de ius. qui notatur infamia, Bartol. & alij, quos Molina ca. 13. citato num. 3. refert. Probare etiam idem in re ptoposita, videtur. l. 2. iul. 1. §. part. 2. vbi de successione in Regno Castellæ, ad curiam exipsum succeditur in Hispaniarum maioratibus, sic est dispositum in eadem elpariente mas. propinquo, sita do hombre para ello, y no auiedo hecho cosa, por don de lo deuesse perder.

Secundum.

Secundo, quoniam infamis repellitur a successione in feudis, quin & propter infamiam superuenientem priuatur feudo iam acquisito, vt conflat. e. r. iuncta glosa l. ibi. an ille, qui interfecit fratrem domini. & c. & ex ca. 1. §. illud argumento. a contrario sensu, que fuit prima causa. benef. auit. & affirmatiuorum doctores, quos Molina vbi supra nu. 10. refert ac sequitur.

Prima conclusio.

Prima hæc de re conclusio est. Quando, infamia non est talis, que infamem interfectibilem reddat, & in eam pacem successione, vtique tunc neque cum priuatur successione in eo maioratu, qui non est dignitas. Hanc statuit Molina vbi sup. num. 11. Probatur verò, quoniam in famis ea infamia, de qua loquimur, potest hæres institui, potestque ei legari, & fideicommissi, neque leges ab eo tollunt iura successione, l. in arenam, & l. fratres, C. de inofficio. testam. in l. eodem tit. in prin. ver. for. Bar. & communis sententia, quam ibidem Molina refert ac sequitur: sicut etiam, ob eam infamiam, non amittit potestatem testandi de suis bonis, argumento, l. 2. C. de secund. nupt. & affirmat Molina ibidem cum alijs, quos citat; ergo eiusmodi infamis non priuatur successione in eo maioratu, qui non est dignitas. Quando autem infamis ob aliquod crimen, insuper in penam priuatur bonis, successioneque, tunc vtique, sicut amittit alia bona, ita amittit maioratum: & licet priuatus censetur successione in alijs bonis, sic etiam in eadem successione in maioratu. Ita Molina vbi supra nu. 12.

Secunda conclusio.

Secunda conclusio: Quando aliquis infamis, de qua præcedente conclusione est sermo, est infamis, propter eam non priuatur successione in eo maioratu, qui in re dignitatem habet. Ita Molina vbi supra nume. 13. & consentiunt alij. Ratio autem est, quoniam licet, ex dispositione iuris, infamis repellatur a dignitatibus obtinendis, & ab obtentis id tamen locum habet ac verum est, quando de sola dignitate agitur principaliter; secus verò quando, annexa est bonis, in quibus succeditur: in consequentiam enim bonorum, quibus ea dignitas est annexa, succedere etiam potest per accidens in dignitate eis annexa: quoniam propter eam priuatus non est successione in bonis, quibus illa est annexa, & quorum, ea seclusa, est capax. Ita decidit notabiliter ac optimè Baldus, l. 1. nu. 1. C. de secund. nupt. quem sequitur Molina & multi alij, quos num. 13. citato refert. Agens enim ibi Baldus de muliere, quæ ante annum elapsu à morte prioris mariti secundo nubit, eratque de iure communi infamis, tamen de iure canonico ea peccata, & alia, sublatæ ab ea hodie sint, vt dispu. 145. dicitur, sic Baldus de ea ait, Pone, quod quadam mulier, que habet comitatum ex successione parentum, nubat infra annum licitus, in quod istam dignitatem & comitatum perdat? Videtur, quod sic, quia est infamis. Contrarium credo, quia ista dignitas & iurisdictio est quæ hereditaria: & ista mulier retinebat bona, vt his (id est, nubendo non amittit sua bona) Item ista dignitas venit in consequentiam hereditatis, & est annexa territorio: & aliquid retinetur in consequentiam, quod non retinetur principaliter. Hæc Baldus ibi. Confirmatur, quoniam femina, que à iudicando, & ab omni officio publico, repellitur, l. 2. ff. de reg. iur. capaces tamen sunt eorum, i. iurisdictio eis obueniat in consequentiam successione, possuntque in eo euentu iur.

A dicare, vt cum Innocen. Panor. Felino, & alijs, iuxta cap. dilecti, de arbitris, affirmat Molina vbi supra numero 14. Quare, si regnum ad ipsas iure successione deueniat, regiam iurisdictioem exercere, vt consuetudo testatur, & concinit cap. cum de notiffimam, in cto capite sequenti l. 2. quest. 7. Vide etiam, l. cum prator, §. vltim. numero, 2. ff. de iudic. cum difficut feminas, & firiolos, in eap. de effa iurisdictioem, quia lex restitit, vt eis committatur, addit, intelligendum esse id, nisi iurisdictioem habeat iure proprio tatis, & successione: quoniam tunc, quemadmodum succedunt in bonis, ita etiam succedunt in dignitate & iurisdictioe. Et Angelus loquitur de iurisdictioe consilio 498. Purpuratus consilio 368. Prosper pascus consilio 72. Canon. leg. 2. numero 4. ff. de regul. iur. qui ait, hoc id est euenire, quia iurisdictio non venit principaliter, sed in consequentiam successione. Confirmatur præterit ex doctrina Bartol. l. vltim. numero 10. C. de pen. passis, vbi ait, in ijs, que a ceteris fore veniunt, necessarium non esse habitatem comparatione accessorie in se spectati, sed satis esse habitatem comparatione principalis, vt & principale, & accessorium in consequentiam principalis, obtineri possint. Atque doctorum horum autoritate ait in ceteris autor tractatu de criminale l. a. m. l. 2. §. 9. numero 8. Inhabilitas, que respicit consequentiam, & ea, que accessorie veniunt, non attenditur, nec impedit, quin aliquis omnia consequatur, que in consequentiam veniunt. Idem tradit Bartol. cum alibi, tum leg. 1. in prin. & concinit glosa, & additio glosa ibi, ff. de autoritat. iur. colligitur, ex ipso textu. Vbi Vlpianus ait, licet tutor præstare non possit autoritatem minori in rem, seu commodum tutoris, quando principaliter cernitur tutoris commodum, posse tamen illam præstare, quando principaliter interuenit & attenditur commodum minoris, licet accessorie & comitantur per accidens quæ quatur commodum tutoris. Vt si debitor tutoris heredem reliquit minorem, potest tutor præstare autoritatem minori, vt adeat eam hereditatem, nihil impediens quod ex ea aditione minor fiat debitor tutoris eius quantitates, quæ de fundis debebat tutori. Et cum leg. quidam iur. feru, ff. de penis, iuriconsulens dicat, deponatis negari ea, que sunt iuris ceteris, vt testatur, non verò ea, que iuris sunt gentium, vt emere, & vendere, ait Bartol. ibi numero 1. quod quædam actiones sint iuris entulis, vt habetur, §. 1. in fin. de act. & alias sepe, eo ipso, quod eis pertinentur contractus, qui sunt de iure gentium, in consequentiam, non principaliter, eis conceduntur actiones, que ex eis contractibus resultant.

B Prædicta etiam confirmantur ex ca. super eo, de præb. lib. 6. vbi cum ea, de multa, extra eodem titulo sancitum esset, vt habens personatum vel aliam dignitatem, non possit habere simul parochiam, & curam animarum, neque ea prohibicio extendetur ad præbendas alias, definitur, habentem personatum, posse absque Romani pontificis dispensatione, nihil impediens, eo capite, habere simul præbendam, cto præbende illi annexa esset parochia habens curam animarum; & iurisdictioem spirituales: quoniam cum parochia illa esset accessoria, & annexa præbende, cto annexum spirituales, & annexa præbenda, propter curam animarum, & iurisdictioem spirituales, haberetur ratio principalis, cui alterum est annexum, quod cum personatu est comparabile, & in consequentiam illius, potest simul obtineri annexum curam habens animarum, in quo præbendatus ille non tenetur residere eo ipso, quod est annexum præbende, sed illud administrat per vicarium perpetuum, cui cura earum animarum, & iurisdictio illa spiritualis, incumbit.

C Non item aduersus hæc tenus dicta obstat, si quis dicat, quod principaliter in maioratu attendi debet, esse iurisdictioem & dignitatem: quare, qui incapax est dignitatis ob infamiam, erit etiam in consequentiam iurisdictioem ac dignitatem, incapax successione in bonis, que eam iurisdictioem ac dignitatem habent coniunctam. Non, inquam, id obstat. Quoniam re vera, quando maioratus habet iurisdictioem & dignitatem, quod est principale, tamen id, cui alterum est annexum, sunt bona ipsa; que iurisdictioem ac dignitatem tanquam qualitatem & ornamentum, & habent adiuncta, & non e contra, bona ipsa censentur vt qualitas & ornamentum additum atque adiunctum iurisdictioem ac dignitati: id quod manifestè censet Baldus in fundamentum ex ipso ad doctus, quem ceteri sequuntur: concinitque de cetero cap. super eo, de præb. lib. 6. supra relata: in præbenda enim illa, cui parochia cum cura animarum, & iurisdictioem spirituales, est adiuncta, licet dignior sit parochia, præbenda tamen censetur principalis, tanquam id, cui alterum est annexum: quare licet in maioratu illustrior ac splendidior sit iurisdictio ac dignitas, quam sint bona alia, quibus iurisdictio ac dignitas est adiuncta & colligata, id tamen non impedit, quod rationem qualitatis, atque adiuncti & annexi habeat comparatione eorum bonorum, illaque proinde sequatur, & non e contra: id quod aperit colligitur ex l. & si non est, §. perueniamus, ff. de auro & argento legat. Vbi iuriconsulens ait, gemmas longe pretiosiores auro insculptas, cedere auro tanquam principali, ad quod ornandum sunt appolite, rationemque reddit, dicens. Semper enim, cum querimus, quid cui eadem illud spectamus, quid cuius rei ornata causa adhibeatur. Vnde, quando ius patronatus ad præsentandum ad beneficia, annexum est bonis aliquibus temporalibus, sequitur bona illa tanquam adiunctum, & non e contra, venditisque bonis illis temporalibus, cum eis transit, cto plus emanatur, propter eam qualitatem adiuncta, que omnino est inuendibilis.

D Prædicta etiam confirmantur ex ca. super eo, de præb. lib. 6. vbi cum ea, de multa, extra eodem titulo sancitum esset, vt habens personatum vel aliam dignitatem, non possit habere simul parochiam, & curam animarum, neque ea prohibicio extendetur ad præbendas alias, definitur, habentem personatum, posse absque Romani pontificis dispensatione, nihil impediens, eo capite, habere simul præbendam, cto præbende illi annexa esset parochia habens curam animarum; & iurisdictioem spirituales: quoniam cum parochia illa esset accessoria, & annexa præbende, cto annexum spirituales, & annexa præbenda, propter curam animarum, & iurisdictioem spirituales, haberetur ratio principalis, cui alterum est annexum, quod cum personatu est comparabile, & in consequentiam illius, potest simul obtineri annexum curam habens animarum, in quo præbendatus ille non tenetur residere eo ipso, quod est annexum præbende, sed illud administrat per vicarium perpetuum, cui cura earum animarum, & iurisdictio illa spiritualis, incumbit.

E Confirmantur etiam potest secunda conclusio ptoposita. Quoniam expulso infamis a dignitatibus, & officijs publicis, intelligenda est, de officijs & dignitatibus a republica ipsa institutis, que sunt bona ipsius reipublice, vt conferantur suis membris, in quibus

Aducr-

Obiectio.

Aducrsus hæc tenus dicta non obstat, quod Burgos de Pazunior. quest. 3. ciuili. num. 63. tentauerit, posse defendi contrarium secundum conclusionis ptoposita, euentuendo fundamentum ex Baldo, cui illa nititur, hac ratione. Quod quando simul concurrunt in eadem persona due regulæ, vna permissiua, & altera prohibitiua, que negatiua, semper prævalere debet prohibitiua, seu negatiua, tanquam potentior: eo quod negatio vim habeat vniuersalis, quasi dicat omnino non fiat, seu in nullo euentu. Et quod quando cõcurrunt due causæ, vna, que prodest, & altera, que nocet, præualeat, que nocet. Non, inquam, hoc obstat, quoniam regulæ illæ intelligendæ sunt, quando sunt circa eodem modum spectatum. Vt si quis ex vno capite sit habilis ad aliquod, ex alio verò idem eodem modo spectatum prohibetur illi, præualeat prohibitiua. In re autem ptoposita, vt multiplicit, satisque efficaciter est offensum, prohibitiua dignitatis infami est, solum directè: secus verò accessorie, in consequentiam rei alterius, ad quam non est inhabilis, & cui ea dignitas est annexa. Ac planè lex 1. in prin. ff. de autoritat. tutor. ostendit, eo modo intelligendas esse regulas illas: nam interpretatur Vlpianus, prohibitionem, qua tutor prohibetur præstare in suum commodum autoritatem suam minoris, intelligendam esse, in suum commodum tutoris principaliter ac directè: secus verò minus principaliter & accessorie, intendendo precipue cto modum minoris.

Satisfit.

Non item aduersus hæc tenus dicta obstat, si quis dicat, quod principaliter in maioratu attendi debet, esse iurisdictioem & dignitatem: quare, qui incapax est dignitatis ob infamiam, erit etiam in consequentiam iurisdictioem ac dignitatem, incapax successione in bonis, que eam iurisdictioem ac dignitatem habent coniunctam. Non, inquam, id obstat. Quoniam re vera, quando maioratus habet iurisdictioem & dignitatem, quod est principale, tamen id, cui alterum est annexum, sunt bona ipsa; que iurisdictioem ac dignitatem tanquam qualitatem & ornamentum, & habent adiuncta, & non e contra, bona ipsa censentur vt qualitas & ornamentum additum atque adiunctum iurisdictioem ac dignitati: id quod manifestè censet Baldus in fundamentum ex ipso ad doctus, quem ceteri sequuntur: concinitque de cetero cap. super eo, de præb. lib. 6. supra relata: in præbenda enim illa, cui parochia cum cura animarum, & iurisdictioem spirituales, est adiuncta, licet dignior sit parochia, præbenda tamen censetur principalis, tanquam id, cui alterum est annexum: quare licet in maioratu illustrior ac splendidior sit iurisdictio ac dignitas, quam sint bona alia, quibus iurisdictio ac dignitas est adiuncta & colligata, id tamen non impedit, quod rationem qualitatis, atque adiuncti & annexi habeat comparatione eorum bonorum, illaque proinde sequatur, & non e contra: id quod aperit colligitur ex l. & si non est, §. perueniamus, ff. de auro & argento legat. Vbi iuriconsulens ait, gemmas longe pretiosiores auro insculptas, cedere auro tanquam principali, ad quod ornandum sunt appolite, rationemque reddit, dicens. Semper enim, cum querimus, quid cui eadem illud spectamus, quid cuius rei ornata causa adhibeatur. Vnde, quando ius patronatus ad præsentandum ad beneficia, annexum est bonis aliquibus temporalibus, sequitur bona illa tanquam adiunctum, & non e contra, venditisque bonis illis temporalibus, cum eis transit, cto plus emanatur, propter eam qualitatem adiuncta, que omnino est inuendibilis.

Obiectio.

Non item aduersus hæc tenus dicta obstat, si quis dicat, quod principaliter in maioratu attendi debet, esse iurisdictioem & dignitatem: quare, qui incapax est dignitatis ob infamiam, erit etiam in consequentiam iurisdictioem ac dignitatem, incapax successione in bonis, que eam iurisdictioem ac dignitatem habent coniunctam. Non, inquam, id obstat. Quoniam re vera, quando maioratus habet iurisdictioem & dignitatem, quod est principale, tamen id, cui alterum est annexum, sunt bona ipsa; que iurisdictioem ac dignitatem tanquam qualitatem & ornamentum, & habent adiuncta, & non e contra, bona ipsa censentur vt qualitas & ornamentum additum atque adiunctum iurisdictioem ac dignitati: id quod manifestè censet Baldus in fundamentum ex ipso ad doctus, quem ceteri sequuntur: concinitque de cetero cap. super eo, de præb. lib. 6. supra relata: in præbenda enim illa, cui parochia cum cura animarum, & iurisdictioem spirituales, est adiuncta, licet dignior sit parochia, præbenda tamen censetur principalis, tanquam id, cui alterum est annexum: quare licet in maioratu illustrior ac splendidior sit iurisdictio ac dignitas, quam sint bona alia, quibus iurisdictio ac dignitas est adiuncta & colligata, id tamen non impedit, quod rationem qualitatis, atque adiuncti & annexi habeat comparatione eorum bonorum, illaque proinde sequatur, & non e contra: id quod aperit colligitur ex l. & si non est, §. perueniamus, ff. de auro & argento legat. Vbi iuriconsulens ait, gemmas longe pretiosiores auro insculptas, cedere auro tanquam principali, ad quod ornandum sunt appolite, rationemque reddit, dicens. Semper enim, cum querimus, quid cui eadem illud spectamus, quid cuius rei ornata causa adhibeatur. Vnde, quando ius patronatus ad præsentandum ad beneficia, annexum est bonis aliquibus temporalibus, sequitur bona illa tanquam adiunctum, & non e contra, venditisque bonis illis temporalibus, cum eis transit, cto plus emanatur, propter eam qualitatem adiuncta, que omnino est inuendibilis.

Satisfit.

Confirmantur etiam potest secunda conclusio ptoposita. Quoniam expulso infamis a dignitatibus, & officijs publicis, intelligenda est, de officijs & dignitatibus a republica ipsa institutis, que sunt bona ipsius reipublice, vt conferantur suis membris, in quibus

Obiectio.

Confirmantur etiam potest secunda conclusio ptoposita. Quoniam expulso infamis a dignitatibus, & officijs publicis, intelligenda est, de officijs & dignitatibus a republica ipsa institutis, que sunt bona ipsius reipublice, vt conferantur suis membris, in quibus

Satisfit.

Confirmantur etiam potest secunda conclusio ptoposita. Quoniam expulso infamis a dignitatibus, & officijs publicis, intelligenda est, de officijs & dignitatibus a republica ipsa institutis, que sunt bona ipsius reipublice, vt conferantur suis membris, in quibus

Satisfit.

Confirmantur etiam potest secunda conclusio ptoposita. Quoniam expulso infamis a dignitatibus, & officijs publicis, intelligenda est, de officijs & dignitatibus a republica ipsa institutis, que sunt bona ipsius reipublice, vt conferantur suis membris, in quibus

Satisfit.

Confirmantur etiam potest secunda conclusio ptoposita. Quoniam expulso infamis a dignitatibus, & officijs publicis, intelligenda est, de officijs & dignitatibus a republica ipsa institutis, que sunt bona ipsius reipublice, vt conferantur suis membris, in quibus

Satisfit.

bus bonis plus iuris habet princeps, ad prohibendum ne in illis succedat, eisue cõferatur, qui tales, vel tales qualitates habuerint, cum in alijs priuatori bonis: non verò intelligitur de dignitatibus annexis bonis priuatorum, que priuati, siue interueniente Regis facultate, siue non, ritè instituerunt, vt ordine successione deueniant ad suos posteris, ad cosve, qui essent de sua familia, vel ad quos pro suo arbitrio ad ea vocauerunt: in his enim principes non tantam potestatem habent, quantum in alijs. Et quamuis iurisdictio omnis, maioratus, & dignitas, a principe fuerit a principio deriuata, aut concessa, postquam tamen eam concessit, vel pretio, quo oppida maioratus ex ipso fuerunt empta, vel collata in remunerationem obsequiorum, ac rerum bene gestarum pro republica, tam ipsa, quam titulus ducatus, marchionatus, aut comitatus, vt in modo successione deuenirent, vt certè donatione ex parte, aut omnino, vtique non tantam potestatem habet princeps in eis bonis, & in dignitatibus, semel ita concessis, quantum habet in illis alijs dignitatibus & officijs publicis. Quando autem dignitas aliqua creata est in republica, seu munus cum redditibus oppidorum illi annexis, aut cum alio emolumento, vel ut stipendio eius numeris, tunc, quamuis concessa esset alicui & successoribus ordine quodam, vt tamen aliquis, qui in ea succedere debebat, aut qui illam iam obtinebat, efficeretur infamis, priuatur illa, & deueniat ad vltimus ad illam vocatum: quoniam tunc principale esset ea dignitas ac munus in republica, & accessorium, in competentem sustentationem, essent bona illi annexa.

Contentantur ad hæc tenus dicta, obseruat Molina vbi supra, nu. 16. cum plerisque alijs, quos citat. Quæuis spiritus vilius conditionis reputetur, cum tamè succedere possit in maioratu, etiam iurisdictioem ac dignitatem habeat annexam, modo tamen is spiritus capax sit successione in comparatione eius, qui talem maioratum instituit, quique eiusmodi spirituum ad eum maioratum vocat.

Ad priorem partem primi argumenti iam ex hæc tenus dictis satis constat, duo illa iura Codicis non esse intelligenda de dignitatibus, in quibus succeditur in consequentiam aliorum bonorum, quibus tales dignitates, tanquam principalibus, sunt annexæ, vt sunt dignitates maioratum, sed de dignitatibus, que principaliter acquiruntur, & sunt bona, seu munera reipublice.

Quod ad secundam partem attinet. Greg. Lopez, ibi, & Molina c. 11. citato num. 17. verba illa priora siendo hombre para ello, intelligunt de aptitudine personæ, scilicet moribus, vt dummodo non sit amens, fatuus, mutus & furdus, aut alio simili affectu naturali defectu. Posteriora verò, nempe, & no auiedo hecho cosa, por que lo deuesse perder, intelligunt de aptitudine proueniens ex moribus. Quoniam, quamuis priora verba ex se aptitudinem etiam proueniens ex moribus comprehendant, additione tamen posteriorum, intelligenda sunt de aptitudine naturali. Potest etiam dici, posteriora verba addita fuisse ad maiorem explicationem, & expressionem. Quod ad primam aptitudinem attinet, dicitur tribus disputatibus sequentibus quosque cõtraria inceptum id in pediat, aut non impedit, successione in Regno, & in alijs maioratibus. Quod verò attinet ad posterio rem aptitudinem, dicendum est cum Greg. Lopez, & Molina vbi supra, & cum plerisque alijs, quos citant, Ob infamiam, aut delictum, regulariter non priuati aliquem regni successione, aut regno iam adepti, nisi crimen sit hæresis, ob quod, vt amittit illa bona, sic etiam regni successione, aut regnum iam adeptum. Ob crimen etiam læsæ maiestatis humanæ, vt si filius Regi, patri, aut alteri, qui ius succeden-

Ad primum argum.

K

di habet, vltimo possessori, mortem illi, aut deturbationem a regno inuenit, vel bellum aduersus sui re- publicam inultu interat, amittit regni successione. Si item perniciosus vnde est Ecclesia, aut sua pro- pria reipublica, priuari possit regno, successioneq; in illo. Imò quòd successor esset a hereticis, aut per- niciosis vnde est Ecclesia, esto haberet filium, aut aliu proximiorum consanguineum, minimè conseruatum in eo delicto, ad quem regnum deuolui deberet, pos- set Summus Pontifex concedere regnum illud alijs, qui sua potentia illum coererent, depererentq; de regno, quando legitimus alioquin successor non pos- set, aut non vellet, id efficere: quoniam id postulat bo- num commune Ecclesie, & regulariter regni etiam illius: satis tamen est id omnino postulare, Ecclesie bonum spirituale, vt dicitur. 29. ostensum est. In alijs au- tem maioribus priuatis, quoniam possessor heretici- cus, aut perniciosus bono publico, sufficienter coer- ceri potest ac puniri a principe, cui est subiectus, lo- cum non habet, vt is maioratus concedatur alicui ex- traneo, & priuatur eo is, qui in defectu talis heretici, aut perniciosus bono publico, ad eum maioratum vocatur, eiq; successioni est aptus.

10
Ad secun-
dum.

Ad secundum dicendum est, quomuis id veru sit in feudo (modò tamen in familia sit grauis: nam ob le- uem infamiam feudum non amittit, neque expellitur ab alia dignitate, vt habetur. c. 1. §. illud, quæ fuit pri- ma caus. benef. amit. & cum Baldo lnn. & alijs; af- firmat Molina vbi sup. nu. 20.) in maioratu tamè id non habere locum. Neque est validum in re propo- sita argumentum a feudo ad maioratum: præsertim cum ratio, ob quam id in feudo est statutum, nempe quia infamis non potest esse in curia, vt expressè ha- betur, c. 1. in ille qui interfecit fratrem domini, & fe- daturus tenetur ad seruitum personale principi ex- hibendum, locum non habeat in maioribus.

DISPV T. 621.

Vtrum amens succedere possit in maioratu.

S Y M M A R I V M.

- 1. Amens succedit in maioratu iurisdictionem & munus exercendum annexum non habente.
- 2. Quando maioratus est regnum, aut alius habens annexam iurisdictionem, aut dignitatem, contraria re- feruntur opiniones.
- 3. Regno iam adeptus, non priuatur amens, etiam ob a- mentiam perpetuam, sed illi datur curator & admi- nistrato loco illius. Et quid quando natus est sana- mentis, & ante regnum adeptum, incidit in amentiam, aut habet lucida interualla. Longè minus pri- uari potest alijs maioratibus, qui regno priuari non potest.
- 4. Præfertur soboles talis amentis, posito quod ipse sit ex- cludendus a regno, aut maioratu, nondum adeptus fratri talis amentis.
- 5. Amens, aut alter, ex defectu naturæ ineptus regimi- ni regni, aut alterius maioratus, excludi non debet ab eis nondum adeptis, sed tradi illi debet curator & administrator loco illius. Excipitur in hoc regno, nisi fit collateralis, qui alioquin succedere in regno debet.

Q Vando maioratus constat bonis nullam habentibus iurisdictionem, ac munus an- nexum exercendum, tunc dubium non est, amentem, etiam a natiuitate, perpe- tuaque amentia, succedere posse in eo maioratu, per-

A inde atque in alijs similibus bonis nullo uinculo maioratus subiectis. Ita Molina lib. 1. de primog. ca. 1. nu. 22. Ant. Gom. l. 40. Tauri. num. 62. Greg. Lopez l. 2. verb. *siendo para ello*, & communis opinio, quam Molina refert. Ratio autem est, quoniam amentia non reddit amentem incapacem successione. l. 1. ff. de bon. poss. infans. vel tutor. delata. l. vlt. §. tali. C. de curat. furios. §. sui. in ff. de hered. que ab intest. deseruntur, & alijs iuribus, quæ Molina citat.

Quando autem maioratus habet iurisdictionem, aut dignitatem, ad iunctam, voluerunt idem esse dicendum Ioan. Igacus, & Carolus Molinaus, relati à Molina vbi supra num. 24. etiam quando maiora- tus est regnum, dandumque tunc esse tali Regi men- te capto coadiutorem, qui regni iurisdictionem exer- ceat, regnumque administret. Ducuntur fundamenta illo Baldi, & communis, disputatione præcedente relato: quoniam successio in eam iurisdictionem ac dignitatem, est in consequentiam aliorum bonorū, quibus ea iurisdictione & dignitas est annexa, & quo- rum talis amens est capax.

Contraria verò sententia est communis multorum, quos referunt ac sequuntur Molina vbi sup. num. 25. Ant. Gom. l. 40. Tauri. num. 69. & Greg. Lopez l. 2. citata. verb. *siendo hombre para ello*. Ducuntur, quon- iā lex, aut dispositio priuati, præterens primogeni- tum secundò genito, aut alteri immediato cōsangui- neo vltimi possessoris, intelligenda nõ est, quòd id ef- fet contra publicam utilitatem, quæ consistit in eo, quòd regna, prouincie, ditiones, ac dignitates, ab la- bilibus & idoneis, non verò ab inhabilibus, & pro- fus inepis, administrentur, regantur, ac gubernentur: quarè lex, aut dispositio priuati, quæ vocat primoge- nitum, aut alium proximiorum consanguineum, ad eum modi maioratus habentem iurisdictionem, ac ad- ministrationem, intelligenda sunt, modo ita vocati ad id sint habiles, & non proflus inepti. Id quòd satis expressit, l. 2. tit. 15. par. 2. dum dicitur *siendo hom- bre para ello*: nulla autem videtur maior ineptitudo ex parte personæ, scilicet moribus, quàm carere ali- quem vlti rationis perpetuo, maxime à sua natiuitate, aut antequam ad ipsum regnum detentari, aut ad alium de numero maioratum, de quibus loquimur. Neque refert, ait Molina vbi supra num. 29. quòd in ea lege, verba illa, *siendo hombre para ello*, non sint

D apposita, dum erat sermo de descendibus vltimi possessoris, etiam feminis, sed postea dum disponi- tur, qd deficientibus oibus omnino descendibus vlti- mi possessoris succedat proximior consanguineus collateralis vltimi possessoris, additur illa restrictio, *siendo hombre para ello*, quasi id non sit necessarium in descendibus vltimi possessoris, sed in hijs eo- dem defectu im pedientes, succedant: ceterum tunc regnu- m administretur per coadiutorem ad id electum, per- rempublicam, aut nominatum, à pte. decedens. Non inquam, id refert, ait Molina, quoniam clausula res- tringens apposita in fine scripturæ, omnia antecede- dentia restringit. Et quoniam verba, quæ vltimus sub- iunguntur, *si no auiedo hecho cosa, por donde lo desier- se perder*, intelliguntur, etiam de descendibus, eos que comprehendunt. Responderi tamen potest, pri- mum intelligendum esse, quando restrictio non est manifestè apposita solum proximò dicto, vtm ea lege manifestè apponitur. Et quando non erat pec- cularis ratio, cur similiter non apponeretur descen- dentibus. Ex affectu enim maiori vltimi possessoris ad suam sobolem, faciliè orti poterant defensiones & mala, si videret suam sobolem minus aptam, re- pellendam esse & priuandam regno, facileque per- fas, & nefas, curare posset, vt illa perferret in re- gno. Præsertim, cum ineptitudo illa faciliè posset suppleri per coadiutorem, & ex descendente minus apto generari posset descendens aptus. Ad secun- dum

dum dici posset, illud; esto non apponeretur, & ex esse manifestum, neque illud impediret solum ne regnum adipisceretur, sed etiam priuari ob illud possent regno, etiam iam adepti, vt verba illa, *por donde lo desierse perder*, satis expriment. ineptitudo verò ex parte personæ, scilicet moribus, si adue- niat post regnum adeptum, etiam si perpetua sit, non est satis ad Regem priuandum regno, vt dicemus, ipseque Molina affirmat, sed tunc tradendus est il- li coadiutor.

Autores communis sententia eam limitant: Pri- mò, quando amentia superuenit post regnum, aut maioratum, adeptum: tunc enim, non solum si a- mentia perpetua non sit, sed etiam si perpetua sit, si- ne spe sanam mentem recuperandi, non amittit illi qui regnum adeptus est, ea de causa id regnum; sed datur illi curator, & coadiutor, qui nomine illius regnum administret, idque aperit statuitur. l. 3. tit. 15. par. 2. Si enim Rex iudicium rationis amittat, statuitur, dandum esse illi curatorem, & admi- nistratorem regni, modo ibi præscripto, qui regnum administret, vel quousque Rex ad suam redeat men- tem, vel vsque ad mortem illius, si scilicet amentia perpetua est. Quando item amentia haberet lucida interualla, consistunt etiam, non esse priuandum regno, etiam nondum adepti, sed tradendum illi esse curatorem, ac administratorem. Quando verò amentia est perpetua, & aduenit ante regnum, aut maioratum adeptum, censent plerique auctores com- munis sententia: si amentia non fuit a natiuitate, est superueniente regnum adeptum, non esse priuandum regno, sed dandum illi esse curatorem, & administratorem regni. Ducuntur, quoniam eo ipso, quòd fuit natus sine amentia, capaxque regni, comparauerit; radicatumque fuerit in eo ius ad id regnum, aut maioratum, vt prima institutionis, siue lege, siue contractu, siue vltima voluntate, fuerit in- stitutum à republica, vel à priuato aliquo, vt alibi co- piosius dicitur: & sic, propter superuenientem a- mentiam perpetuam, nõ potest quis spoliari regno, aut maioratu iam adepti, ita neque iure ad illud vt prima institutionis comparato eo ipso, quòd fuit na- tus capax illius. Molina tamen vbi supra arbitrat- tur, satis esse, vt qui priuatur successione in regno, si amentia perpetua illi aduenit ante regnum debi- tum, & adeptum, quoniam ius illud ad succedendum in tali regno, radicatum in illo à puncto iure na- tiuitatis, est renouabile ante punctum successione, morte illius, aut superueniente inhabilitate ad id re- gnum; & quoniam habilitas attendenda est in pun- cto successione: quòd non obscurè innunt verba illa. l. 2. tit. 15. par. 2. *siendo hombre para ello*, tempo- re se habet successione.

Secundò limitant eam sententiam ad effectum, vt excluso primogenito vltimi possessoris propter a- mentiam, succedat secundò genitus, aut alius, qui vl- terius vocatur, vt id intelligatur, quando talis amens non habet filium regni capacem tempore successio- nis: si enim illum habet, is filius, nepos vltimi pos- sessoris, præfertur filio secundò genito ex eodem vl- timo possessoris, & cuiuscumque alteri consanguineo vltimi possessoris, vt ex l. 1. tit. 15. par. secunda. est notissimum, & affirmat Gregor. Lopez ibi verb. *siendo hombre para ello*, Molina vbi supra. num. 39. & alijs, quos citat. Dicunt verò, si talis amens si- lum habeat tempore successione regni: quoniam si tunc filium non habeat, saltem iam conceptum, eaq; de causa successit filius secundò genitus vltimi pos- sessoris, esto post ea successione nascatur filius ex tali amens, præfertur illi filius secundò genitus, itè- que soboles postea ipsius successit enim, qualitasq; necessaria ad succedendum esse debent tempore suc- cessionis, neque successio esse debet, aut potest, in su-

A sponso. In non oportet. ff. de lega. 2. l. interuenit. ff. de leg. prest. l. 1. §. si quis proximior. ff. vnde cog. quo in textu exprimitur, satis esse, vt sit conceptus tempore successione, nec sufficere si postea concepitur. l. pen. §. quando. ff. vnde legit. & alijs iuris, & affirmat Gregor. Lopez verb. *siendo hombre para ello*. Molina vbi supra. nu. 39. & alijs, quos citat. De hac tamen vt inferius disp. 634. erit sermo.

Verò de hac re tota dicam, quod sentio. Sanè multè propèdeo, ratio esse aliquem priuandum successio- ne in regno, & multò minus in alijs maioratibus ha- bentibus iurisdictionem annexam, ob naturalè dese- ctum personæ, esto amentia perpetua sit: eò quòd in- eptitudinis ex eo capite ad regni administrationem subueniri possit, curatore, & administratore creato à republica, interim dum ille vixerit: & longè maio- ra mala sequi sint apta ex contentioneibus, num ille priuari successione debeat, an non. Et quoniam non multum interest inter id dubium, in priuari debeat regno iam adepti ob eiusmodi ineptitudinem, & an ex eodem capite priuari debeat successione: omni- que contenti priuari nõ debet regno iam ade- pto, sed subueniri ineptitudinis debere constitutione curatoris ac gubernatoris nomine & loco ita inepti. Accedit, consentire ex parte cap. grandi, de supplen. negli. prælat. lib. 6. in quo tamen capite auctores con- traria sententia fundere solent suam opinionem. Ineptitudo quippe illa Regis Sanctij Luitani sanè à natura ipsa fuit statim à puncto natiuitatis, antequam regnum adipisceretur; cognita tamè fuit in progres- su administrationis: neque tamen priuatus in re- gno tanquam incapax illius tempore successione, sed solum fuit consuetus curator, qui loco & no- mine illius, regnum administret. Respondenti ta- men posset, illu non fuisse mente captum omnino, sed insufficientem solum ad regni administrationem, in quo euentu, licet ineptitudo esse à puncto natiui- tatis, non debebat excludi à successione regni, nisi huiusmodi illi debeat ad administratum loco illius. Nõ tamen satisfaci omnino hæretur posset. Si quim al- quis simpliciter sit ineptus regni administrationi, quia bono communi non expediat illum administ- rare regnum, sine vlla spe, quòd aliquando rectè ad- sufficiat, saltem mediocriter, illud administret, vtique simpliciter est iudicandum omnino ineptus.

Quare, si omnimoda & simpliciter ineptitudo priuati à successione regni, iudicandus ille fuisset, nunquã in regno successisse, tanquam ad id semper ineptus. Longè autem minus eiusmodi ineptitudines priua- re debeat à successione in alijs maioratibus: quan- do quidem longè facilius suppleri ea ineptitudo pos- set curatore, & administratore, loco & nomine ita inepti. Præsertim cum eiusmodi successores in ta- libus maioratibus, habeant publicas potestates supe- riores, quæ prouidere possint, ac debeant, de ido- neis administratoibus. Solum autem video face- sere nobis negotium verba illa. l. secunda, tit. 15. par. secunda. *siendo hombre para ello*, quæ solum in- telligenda arbitror, in successione collateralis in re- gno, vt perspicue solum in eis euentu loquuntur in eoque solo nisi illud huius regni voluit, non succede- re collateralis: inepti verò censentur oim eum, qui tempore successione talis esset, vt iudicaretur aptus non futurus ad regni gubernaculu sine curato- re, aut administratore, ac prouide ceterum repellen- dum à successione in regno omnem amentem, etã si lucida haberet interualla, & omnè mutuo simul ac furdum, & cacum, etiam si sagaces essent.

Ad illam verò aliam rationem contrariae opi- nionis, quòd scilicet dispositio vocans primogeni- tum, intelligenda non sit, contra publicam utili- tatem, de inhabili, dicendum est. Inhabilitatem illam suppleri electione administratoris adoneti,

Ad id vnde ducuntur.